

REDACȚIA
Deák Ferencz-u. nr 20
ABONAMENTUL
în Austro-Ungaria:
un an 20 cor. pe 1/2
a 10 cor.; pe 1/4 de an
cor.; pe 1 lună 2 cor.
de Duminică pe an
- 4 coroane.
Pentru România și
trălăitate pe an:
40 franci.

ADMINISTRAȚIA:
Arad, Deák Ferencz-u. nr 20
INSERTIUNILE:
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.
Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.
Scrisori nefermate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

manuscrise nu se napotăz

INCERCARE.

Alegeri curate, în sensul *euro-peean* al cuvântului, vor fi în Ungaria numai când din firea concetățenilor nostri maghiari a perit ori-ce rășătură asiatică.

Tot așa de adevărat este spot, și șeful numai atunci îl vor egala, când vor fi constrinși.

Să decretăm deci că vom rămâne pasivi până ce nu ni-se vor paranta alegeri *absolut curate*, ar fi să se hotărîm a mai sta pasivi câte-va sute de ani.

Rămâne deci un singur lucru de făcut: să căutăm a ne întări prin deșteptarea poporului la *deplină conștiință națională*, printr'o solidaritate între popor și fruntași, printr'o cultivare a caracterelor așa fel, în cât om mai de seamă să nu fie coruptibil.

Atunci îi vom pute sili pe Unguri să introducă *cens egal* pentru toți cetățenii.

Cum?
Așa că între naționalități nici unvergul nici partidele opoziționale vor avea ce să caute. Chiar în cercuri mixte, unul sau altul dintre partide nu va reuși de cât pactând naționalitățile.

Bar pactarea va fi solicitată în primul rând de partidele maghiare, și căror candidați răsboindu-se între alaltă, vor apela desigur la sprigiul nostru, al naționalităților. Români, Serbi și Slovaci le vom spune însă: da, ve dăm ajutor, înscrieți însă în programul vostru cutare și cutare lucru drept, cum Slovaci au și făcut deja cu poporalii la alegerile d'acum.

Eată primul pas spre egalarea censului. Zicem primul pas, pentru-că

am dori să vedem și noi un politician naționalist serios, care să ne asigure, că simplu prin pasivitatea *frunțașilor* nostri partidele maghiare vor fi silit să ne facă nu concesii, dar măcar să stea de vorbă cu noi.

Pasivitatea d'acum adică, respectată numai de cărturari, este cel mult o *indesnire* pentru partidele ungurești: alegătorii sunt adică berechet, și pe noi, pe cărturari nicăiri nu ne lăutănesc, nici unul nu prea le putem face greutăți.

Eată de ce credem că alegerile d'acum sunt ultimele cari trec fără să ne amestecăm la mijloc și noi, aderenții partidului național.

Observând adică o destrăbălare complectă, o lipsă de disciplină care cu mijloacele politicei pasiviste — singure admonițiunile presei — nu se mai poate îndrepta, va trebui să ne întrebăm ce este mai păgubitor pentru neam: să luptăm chiar fără șanse de a învinge unde s'ar cuveni să biruim, ori să mai dureze inerția d'acum, căreia se adaugă încă complectă demoralizarea a poporului, dus la vot cu bani și cu sîla și în mijlocul căruia prinde rădăcini tot mai adânci credința, că *noi Români* nici nu mai suntem capabili de luptă, ci soartea ne e să răbdăm cum trec valurile peste noi.

Că unde am ajuns în urma lipsei de ori-ce acțiune, vedem cu toții: din toate părțile, și noi, și celelalte ziare române, primim știrea că popor și preoțime nesocotește pasivitatea. Unit — și încă cei mai buni — după cum își spunea un sincer și brav naționalist din St. Miclăușul Banatului — se scuza că n'au știut de pasivitate și că s'au angajat deja înainte de a citi *apelul* frunțașilor, care ar fi apărut prea târziu. Un *pretext*, se înțelege. Alții nici nu mai întreabă și nici le pasă de cele-ce scriu ziarele.

„Alt-fel era în trecut” — ne spune chiar erii un venerabil septezenar, bărbat care și-a expus și vieța și poziția pentru-ca să fie ales, pe vremuri, Antoz Mocsanyi. „Nici atunci nu erau legi mai bune, dar era însuflețirea mai mare. Uite, eu de pildă, la 1861 am fost în miez de noapte dus de geandarmi, numai să-i sperie și pe alții. Nu s'a intimidat însă nimeni, ear eu d'asemeni nu m'am lăsat, ci refugiindu-mă cu familia la Viena, am protestat ș'acolo și am dus campania electorală până în capăt... Ne-am ales deputați, cari ni-au reprezentat cu demnitate... Azi însă, în urma prea marelui pasivității, teamă mi-e că poporul este așa de demoralizat încât mergînd la alegeri, am *văți rușine*”.

Așa vorbea bătrânul luptător. I-am replicat: „Apoi vezi, eată unul din motivele ce au determinat pasivitatea”.

„Cu toate acestea” — a zis — nu e bine cum e, ci trebuie să ve coboriți odată între alegători și să încercați.

Nu e actual să discutăm cum ar fi fost mai bine, deoarece-ce de astădată am decis cu toții să rămânem cum suntem. Este actual să observăm însă și să învățăm din toate.

Slovaci, de pildă, nu încredinț. Recomandăm citirea corespondenței ce am primit dela un frunțaș al lor și fie-care dintre noi să-și tragă apoi concluziunile.

Russu Șirianu.

Cum luptă poporalii la alegeri! Poporalii au pus peste tot, în toată țeara, vre-o 80 candidați. Medul cum ei sunt organizați și cum luptă, e neîntrecut de celelalte partide politice din patrie, cari iau parte la alegeri.

Partidul acesta a fșcut un adevărat catastru electoral. Cele mai mici date sunt

luate și însemnate cu o pedantă minuțiozitate în catastifele lor. Sunt făcute socotelele casurilor eventuale, posibile, în fiecare cerc unde au candidați, cu atăta precizie, încât e imposibilă o fluctuație mai mare de 15—30 voturi. Absenții, îndoielnici toți sunt puși la catastifă cu condițiunile lor.

Comitetul central executiv este informat și asupra tuturor gravaminelor și dorințelor singuraticelor comune.

Nici unul din partide nu este organizat cu un aparat atât de perfect; încât se prevede că poporalii vor ieși din actualele alegeri foarte puternici.

Dela Slovaci.

— Corespondență particulară. —
T.-Scl.-Martin, 28 Sept.

Deoarece-ce alegerile sunt de tot aproape și situația s'a mai limpezit, pot să ve scriu unele și altele despre *activitatea* noastră.

Ori cât de pesimist ași judeca situația, trebuie să esclam cu bucurie: *am reușit să facem mult, mai mult de cât îndrăznisem să sperăm.*

După-cum v'am spus, Slovaci pășind în activitate au țintit mai ales să deștepte simțul național, adormit în urma lipsei ori-și-oare mișcări. Trimiterea în Dietă a 3—4 deputați era țintă secundară. Și cu toate acestea, să vedeți, nu numai am reușit să deșteptăm poporul din letargie, dar' după toate probabilitățile, vom și trimite în Dietă 5—6 deputați.

Dar' o să ziceți că aceasta nu-i tocmai lucru mare. Nu, domnii mei, între impregiurarile noastre aceasta este foarte mult. La noi, unde nu există om care să nu fi simțit pumnul stăpânirii, unde nu simțim de cât *greutatea* legilor, dar' de paza lor nu ne-am bucurat nici-odată, unde trăim într'o vecinică stare de asediu, unde începînd cu șspanul și terminînd cu cel din urmă cancelist, toți sunt pa-

Nație ingrătă!...

I-a fost dat acestui secol să înregistreze va să zică și această ingrătinătate: Preacuviosul Ilarion Pușcariu, din v. ceprudent al Asociațiunei să fie coborît la treapta de simplu membru în comitet, ca el ce Creșu. Ș'aceasta când și în ce împrejurări? Chiar după ce-și mai ilustrase numele scriind istoria mitropoliei ortodoxe, când astfel dovadă d'o erudițiune rară, ear prin apărarea ce și-a făcut o când niște pigmei îndrăzniră a-l critica demonstrase, că departe d'a se fi ramolit, cum însușeau u il răvoitori, dar este încă în d. plră forță juvenil, ba chiar violent.

Intr'adevăr, ingrătă națiune: pe Dedu s'a voit să l' aprecieze în politica sa de mîntuire, ear pe Ilarion nu vrea să-l înțeleagă și să-l urmeze în literatură.

Dar nu numai atât invidioșii au și început să-l calomnieze. Spun că istoria e un mult merital unor cancelați dela conșetatori și că Preacuviosul a scris doar introducerea — ș'aceasta însă din capul frații său Ioan dela Buceg', care de când și-a ales academician, ci e învățat, lucru mare...

Ingrătinădinea ese în evidență iudeoeb: când comparăm. Cum adevă? Ș'ului baci, cu ale sale „lacrimi ferbinți” și povești de vinătoare are mai multe merite de cât Preacuviosul archimandrit, care era să scrie el până și vieța lui Ș'guna, dacă, nu se știe în urma căror intrig', marele arhieru nu-l lua actele și nu le încredința episcopului Popea... Și chiar Mocsanyi, ales president, ce merite literare are? Dar nici măcar nu vorbește fluent și frumos românește!

Dumnezeu să-l mai înțeleagă și pe stimșii frunțași români, căci de când politica o face Coroianu, ear literatura o dirig' d'al e Amiți Frâncu, toate merg alandala. Spiritole s'au și zăpăcit, în cât abea mai d.stingit, când vezi — în *politică* — pe Lucaciul alăturca de Coroianu ear în *literatură* îl v.zi că-l pus să creiască drum Mocsanyi, alături de Diaconovicih.

În asemeni hal nu e mirare dacă se trece cu nepăsare peste ilustrități ca Ilarion, care ză., trebuia menținut la treapta unde ajunsese dacă nu pentru meritele sale, apoi cel puțin pentru-că-l frate cu Ican și-l unchiul lui Sextilii.

Ce să-l faci însă? *Ingrătinădinea* este o boală veche a poporului românesc și Preacuviosul a trebuit să-l simtă amarul de

doi ori după oaltă: când a rămas fără mitră episcopescă ș'acum, când din vice-president fu pas pe lavița unde șade și capelarușul Togan.

O tempora, o mores!

Trecă însă și aceasta. Vorba e acum că oare prin alegerea d-lui Mocsanyi nimerit-au într'adevăr omul dorit de „Unirea” (d la 21 Septembrie) care scria că în fruntea Asociațiunei trebuie puși oameni capabili să facă tot ce *trebuie să se facă*, ear nu de cel cu multe ocupațiuni.

Dl Mocsanyi, într'adevăr, n'are nici o ocupațiune, de cumva nu vom considera ocupațiune *lăisrea cupoanelor*.

Teamă ne este însă că, cu toate acestea, nu va fi cum dorește „Unirea”: inițiatorul, mișcătorul tuturor roților aparatului. El ar primi inspirațiunile comitetului, dacă acela are idei de inspirat (Vezi, asta-i ce nu prea are d'alde Creșu!) ori ar inspira el ideile comitetului și ar iniția lucrări; el ar urgita secțiunile, le ar da probleme, ori le ar arăta ce e mai necesar de făcut... Să dea D zeu Sfântul, să fie așa. Dar cu greu un om bătrân se mai schimbă. Și se știe, că dl Mocsanyi de vre o două decenii este în căutarea timpului oportun și a pro-

povădit — *Nirvana*. Coboritu s'a aum peste dînsul duhul energiei, dorul de muncă grea și neîntreruptă? Vom vedé.

Rămâne, deocamdată, ca fapt, singură degradarea Preacuviosului Ilarion. Și încă ceva: o anticipație din cale afară mare pentru dl Mocsanyi *literatul*. Nu mai să nu o pășim ca în politică: și la 1892 tot dl Frâncu propusese adică retragerea cu torțe și musică în căutarea d-lui Mocsanyi, pe care l'presintase drept Mesia politic... Fi va mai norocos cu literatura?!

Leandru.

CALUL SULTANULUI.

— Schiță umoristică din viața militară. —

Traducere din limba germană

de

Victor V. Popescu.

(Continuare.)

Kerner întocmai se recrează într'atăta, încât începușe deja să vorbească.

„Ah, zise el, cu o voce de tot slăbită, când intra Schütgenau. „Ah, vești să vezi cum își mergă! rău, iubite amice foarte rău! Tocmai a fost colonelul aici, s'a ar-

șale, unde poporul abia își poate susține viața, — totuși în 12 cercuri electorale am pus candidați și poporul luptă cu vitejie pentru idealul național.

Poate că ar fi chiar de prisos să spun, că deși noua lege electorală ne este într-o câtva măsură ușurată, totuși judicatura Curiei se aplică față de noi întocmai ca legea despre naționalități! Astfel, ca să vă aduc exemplul din cercul nostru, vă spun că vicișpanul Beniczky, fibireul Ujhelyi și solgăbirul Csepcsányi, deși legea oprește, umblă toată ziua cu candidatul ungar, guvernamentalul baron Révay. Și să nu credeți că ei caută să capeteze. Nu, ci ei amenință, dau mâncare și băutură, încă mai altfel ca la alegerile din trecut. Ei nascocesc apoi tot felul de titulus bibendi: ba că-l onomastică cărcufumarului, ba că e botez și vicișpanul când întâlnește primarul le zice: Să știți că am venit aici nu ca vicișpan, ci ca particular și în această calitate vă rog să lucrați pentru dl Révay!... Celelalte urmează între patru ochi. Am făcut de cinci-ori arătare la minister, dar' zadarnic!

Cu toate acestea între Slovaci ei nu au trecut, ci guvernul își recrutează aderenți numai în comunele nobile și în cele nemțești. Așa, că dintre 1500 voturi de nobili slovaci, cari de altfel nu știu ungurește, dar' se laudă că s' „magyar nemes”, noi naționaliștii avem numai 620 voturi. În chip meșteșugit și cu multă viclenie, stăpânirea a căutat să vire vrea între nobili și țărâșime. În comitatul Turoș sunt vre-o 10 sate de Nemți și tot atâtea de nemeși. În aceste sate censul e dela 80 craceri până la 2 fl. În comunele cu țărâni slovaci censul este însă de 3—8 fl. Urmarea e apoi că de pildă în comuna mică Seleno (germană) sunt 244 voturi ear' în orașelul slovac Mossoț 82. Nemții acestia, lăsați fără conducători, se maghiarizează de altfel iute și au și sârăcit.

În celelalte comitate, unde nu sunt sate de nobili nici Germani, stăm mai bine în privința censului.

Candidații noștri sunt următorii:

Paul Mudrony, avocat, bătrânul luptător;

Pauliny Toth Zsiga, director de bancă;

Pirko Ivan, funcționar de bancă;

Dr. Turzó Iván, avocat;

Dr. Valasek, avocat;

Dr. Markovits Rudolf, avocat;

Dr. Veselovsky Frantz, avocat;

Dr. Ruzsák Iván, avocat, toți cu program curat naționalist.

Cu oare-care nuanță democrați sunt:

Dr. Stefanovits Milos, avocat în Presburg;

Martin Kollar, preot cat;

Dr. Mihail Zibrin, avocat, cu program popular.

În mai multe cercuri am pactat apoi cu popularii.

Lupta în contra noastră este cumplită. Ori care ar fi însă sfârșitul, am ajuns două lucruri mari: ne-am organizat și am deșteptat poporul.

M. I.

Tariful german și politica orientală.

Tariful vamal german a ridicat mari valori în lumea politică, valori cari n'au încetat încă de a tulbura liniștea cercurilor conducătoare din statele europene.

Dacă însă statele vecine ale Germaniei au fost alarmate mai ales de măsurile protecționiste ale agrarilor germani, încrise în proiectul guvernului imperial, se pare că efectele politice pe cari le-ar avea aplicarea tarifului vamal german, așa cum a fost el conceput, nici pentru Germania nu ar aduce un bine.

De această chestiune se ocupă *Budapesti Hirlap* la loc de frunte. Dacă Germania își va închide granițele față cu Austro-Ungaria, la rândul său — zice B. H. — Ungaria va fi nevoită să-și închidă granițele față cu importul din Balcani, pentru a-și păstra piețele Austriei, — în neputință

fiind de a exporta în Germania. Prin aceasta statelor balcanice li-se trîntește ușa în nas și sunt mâinate în brațele Rusiei.

În același timp, cuceririle economice ale Germaniei în Peninsula Balcanică, vor fi periclitate, prin împrejurarea că Austro-Ungaria va fi nevoită să îngreuneze Germaniei transportul pe Dunăre și prin alte căi de comunicație ale sale.

În cazul acesta, Austro-Ungaria fiind nevoită să se închidă dinspre Balcani, Germania stăgenită fiind în promovarea intereselor sale economice comerciale în Peninsula, este evident că Balcanul cade sub influența Rusiei, ear comerțul englez și francez vor concura, vor zdrobi acolo pe cel german.

Situațiunea aceasta s'ar prezenta cât se poate de nefavorabil pentru cele două mari state principale din Tripla-Alianță, Germania și Austro-Ungaria, pentru interesele popoarelor din Europa centrală și chiar intimitatea celor două state și relațiunile lor prietenești ar suferi într-o măsură.

Dar considerația mai de căpetenie este, că din punct de vedere politic, influența Rusiei ar coplesi cu totul Balcanul, ear puterile centrale și ar pierde cu desăvîrșire influența și importanța în Balcani.

Rusia, care stăpânește deja inimile Slavilor-sudici, ajungând să-și pună piciorul acolo de unde Austro-Ungaria s'a retras și unde Germania, în condiții neprielnice, nu ar mai putea susține concurența, — ar ajunge atotputernica, hotărîtoare în Orient: ar ajunge cu drept cuvânt stăpân desăvîrșit și această nu prin arme, nu prin iscusința sa, ci prin greșelile altora.

Se pare însă, că nu vor ajunge lucrurile aci; cancelarul Bülow va reuși să facă o întorsătură, pentru a se descurca din primejdiosul prospect, convingând pe agrari și centru, de importanța politică a tarifului vamal.

dar nu află pe Achmed acolo; Ian plecase cu el în preambulare. Neavînd alt lucru oficerul se duse în cafenea unde se întâlni cu căpitanul de Miller.

„Ai auzit de nenorocirea majorului Kerner?” îl întrebă pe acesta.

„Natural, căci tot orașul vorbește numai despre aceasta. Cum îi mai merge?”

„Este grozav de zdrobit, probabil nici nu va mai putea recuipa serviciul. Calul l'am cumpărat eu; cred că majorul nici nu va mai avea trebuință de cai.”

„Nici eu” zise căpitanul zimbînd. Omul acela a avut un noroc foarte mare prin nenorocirea sa, căci bătrânul de mult avea deja de gând să-l pensioneze, fie așa sau așa. Fiindcă a avut nenorocire chiar pe locul de exercițiu, nu va primi numai simplă pensiuie, ci și rangul de locotenent colonel pe care în activitate sigur nu l'ar fi ajuns.”

„Așadar ar trebui încă să-l felicităm”, adăuse Schüttgenau zimbînd.

„Sigur cariera sa militară nu-și ar fi putut-o fini mai favorabil. Să mai vorbim și de altă-ceva. Știi că pe luna viitoare este anunțată o festivitate mare?”

„Nu, despre aceasta încă nu am auzit nimic”, dar' își sunt foarte mulțămitori, că

imi faci cunoscut”. „Eu conduc despărțământul întâiu al excedronului prim și de present nu am alți cai decât pe Achmed și calul meu de serviciu; sigur voi lua pe cel din urmă.”

„Foarte bine faci. Bestia care înainte de masă a aruncat pe majorul Kerner, care de sigur va fi pensionat, este prea bătaoare la ochi, ea ar atrage privirile tuturor”. Este neplăcut, că omul devine prea suspect. Călăște tu numai pe calul tău de serviciu, căci la cas contrar, s'ar putea înamora Bertha de cal în locul călărețului.”

„Astăzi ești cu totul mușcător.”

„Nici nu mă gândesc la așa-ceva, îți dau numai un sfat prietesc, ca om expert. Comandă la florărie câte-va buchete frumoase și trimite-le Excelenței Sale și Domnișoarei. Dacă vor veni damele la paradă împodobite cu acele flori, atunci poți avea cea mai fermă speranță, eară la cas contrar ești liber. În tot cazul te vei ști orienta.”

„Ai dreptate”, zise Schüttgenau, „trebuie să sfârșesc odată cu această darăveră. Dacă bătrânul să va mai opune, atunci îmi pun sabia de cui și repășesc în civil și noi totuși ne cunoaștem chiar și în contra-

voinței tatălui. Această hotărîre a fetei am observat-o deunăși în loge.”

„Dar' știi Miller, că mie îmi vine ca peste mână această festivitate. Parcă o voi interna îmi spune, că mă așteaptă o nenorocire. Foarte bine faci că mă iai în răz.”

„Nu nu bag în seamă astfel de presimțiri”, zise căpitanul strîngînd din umăr.

„Sigur, sigur este o prostie”, adăuse Schüttgenau, „aceasta nu împiedică sentimentul, eu mă gândesc numai de ar fi odată festivitatea trecută! Luni mă plăsește și servitorul de până acuma, în care în timpul serviciului său de trei ani nu a făcut chiar nimic. Îmi pare chiar rău de omul acela, la mine s'a purtat atît de bine, încât nici odată nu m'a nemulțumit. Oare ce va face el în civilie?”

„Nu-ți sparge tu capul cu ordinele tale. Armata nu este instituție filantropic, soldatul ne interesează numai cît timp are uniforma. Acum totuși mi s'illit să te părșesc, căci astăzi mai am încă afaceri, deocare-ce m'ame încă înalt de revărsatul zorilor trebuie să fiu în câmp fiind-că avem exercițiu de brigadă.”

Ambii amici își strînseseră mâinile și se despărțiră.

În fine mosi și zăua mult temută în festivități.

Electorale.

O telegramă sosită azi noapte din Szt. Lőrincz anunță că acolo s'a întemplat o bătaie crâncenă între alegătorii Opoziționali prinzînd pe primarul Nagy că corțește l'au bătut până la sânge atît pe el, cît și pe alți corțești guvernamentali. Mulți sunt răniți de moarte. Opoziționali au năvălit asupra caselor guvernamentalilor, unde au nimicit totul.

Din Chișineu primim un apel al multor cetățeni, între cari și Românii, aderenți de-al kossuthistului Zsard Lazar.

În apel se spun căte toate — tot bun — despre partidul independent. Cum a ajuns „presidențiu partidului” 30 la număr, și mai ales Românii, să aibă idei de astăzi, știm. Mai mulți țărâni ne întrebă însă și să facă.

Răspundem: faceți ce face M. Veliciu, protopopul Trăilescu și ceilalți fruntași de p'acolo: nu vă amestecați la nici un tâmbălan!

În Arad kosu hîștit au ținut erii o adunare mare, pe pieța Tököyi, în fața bisericii românești. A vorbit Barabás, căre se sesse solicitat chiar de Kossuth să vină dela Oradea și să spriginească candidatura Müller.

RÉVAȘ.

Budapesta, Septembrie.

Vieța socială. Câte nu s'în oraș mare vrednice de văzut și pomenire! Bine că sunt prea multe. E așa de pestră, mai bine zis multilaterală viața aceasta de capitală, încât când o privești, pare că te uii prin o prismă polichromatică la lucrul, deconcentrându-ți prin această atențiunea în observare; sau cu alte cuvinte când privești viața aceasta, ai aceeași senzație, ca-și-când ai vrea să faci discuție între felurile valurii ale mării. A căuta apoi din aceste nenumărat de multe un val, ce foarte rar se formează... vă putea închipui, ce situație grea e pentru observator dar' și ce bucurie după satisfacerea dorinței. — Din marea repertoriu al vieții zimbînd dela noi, cel din capitală, voi vorbi de astăzi — căci intenție am, să stăm mai des de vorbă — despre viața românească de aici... lucrul oare nu într'adevăr e interesant?

Credeți doar, că vă voi spune, cum chefuesc universitarii noștri, cum aceștia

într-o bună speranță cetesc, se striguesc
cei cărora mare a plăcerilor prin
mănele și cluburi, ori doar trecerea mare,
se o are sf. biblie") în viața unversitară,
nu să vă designez niște mutre, de inghe-
nuși ce stau zilnic prin rafturile bibliotecilor,
dându-vă roadele științei pentru preamărirea
neamului, mutre cari trezesc suris pe
bucsele gigerilor fie stipendiști dela Goszdu,
fie indeosebi dela vestitul sf. Nicolae, care
lecătoria dădu câte-o pungă, dar' numai la
Trocari, căci doar' Trocar a fost și sf.
Nicolae... da... ar fi interesant, căci
vârștii spune multe mărunt de întâmplări,
dar rar hazlii... și ați rde mult, sau v'ar
fure inima... dar voesc cu această oca-
sionă să discutăm lucruri mai serioase de
cât chiar aceste. Nu vă volu vorbi nici
de problema românismului în sfânta (a da l
sfântă, căci sinegogile pare c'au ploat,
ca și-când Moise aici ar fi voit să conducă
poporul ales al lui Iehova) cetate a Maghi-
srimului, unde se făurește cu atâta ardoare
trăcirea alesei națiuni maghiare, căci mulți
sunt în ea — din cei aleși, ceea ce Luna
tecută cu prisosință ai fi putut vedea, —
ci voi schița marginele vieții românești.

Avem adicătelea și noi câțiva Români
pe aici, unii din ei ca rang social destul de
bun situați. Dintre aceștia însă partea cea
mai mare sunt hermofoziți, oameni fără
de conștiință sau sentiment național, și apoi
cârmăniți sunt legați cu lanțuri ca Pro-
meteu și numai de-și deschid gura, e
lagă ei control maghiar.

Funcția lor e a tăce, când e vorba de
ceva românesc și a fi instrumente utile;
dacă e vorba de obidirea neamului celui
alt de urgisit. Eu pe oameni, ca atari îi
consider de tot nefericiți, de mai au un
braz de conștiință. Pentru un codru de
plăcând vânduta și-au liniștea sufletească:
„Românii, în veci îi vom disprețui ca
pe niște rățâciți, cari atiu ce fac cumpă-
nării lor, le spionează ori-ce pas. Sunt
în ei, ca atari trebuie compătimiti. —
Iară ar fi bucuria, când am vedea rein-
trăcerea fiului rățâcit.

Dintre instituțiunile române din Pesta
sunt: o biserică modestă și să-
cioasă ca exterior, ca interior mândră și
săcioasă, căci inimă însuși și are de basă
un frumos scop, menire și țel. Inimi
bune și curate, cari la altarul Domnului
și-au să-și aștearnă rrga ferbinte pentru
salvarea proprie și a neamului intru-itu s'au
intr'un glas strigat-au: „Tie îți închinăm
arta și conducerea vieții românești, Tie
sfântă biserică, care peste veacuri ai păzit

* Jocul de cărți.

Încă cu noaptea în cap începura
să se pregăti; unul câte unul
să se examineze de sergenti, apoi de ofițerii
subalterni, după aceea de căpitan și în
de de maior — așa că totul trebuie să
se desfășoare fără greșală.

Cerul era încărcat de nori negri și
aerul era plin de electricitate. Regi-
mentele se întălniră la locul destinat.
Actualitatea este datorită sfântă a
șoldărilor, fie mareșal sau soldat de rând.
Când bătea opt oare apăru o grupă stră-
lucitoare de călăreți, era mareșalul cu
șabla; călăreșilor le urmau damele în
șeri, Bertha avea un admirabil buchet
de flori înainte.

Comandantul de corp călări în frontul
șerilor, după aceea ordonă defilarea. Ofi-
țerii superiori ocupară loc spre stânga earș
damele spre dreapta mareșalului.

În pași mărești trecu mai întâiu infan-
taria, apoi trupele de vânători, cari arătau
bucurie bine cu hainele lor sure, și cu pălă-
mă împodobite cu pene.

(Va urma).

de naufragiu șubreda corabie a neamului
nostru. La stoul său și cei rățâciți în
belșug vor așa ispășire. Cu adevărat
zelos e părintele Ghenadie Bogoievici,
parochul dela aceasta biserică.

Al doilea loc de întrunire pentru Ro-
mânii din Pesta e „Petru Maior”. E socie-
tatea de lectură a unversitarilor români,
unde cei crescuți între străini, pot gusta
dulcețata culturii naționale, cei-ce nu știu
vorbi românește, de cari băjbăie tinerețea
română de aici, se pot adăpa la isvorul cu
rat al limbii naționale, cel ce nu a văzut
carul și iar românesc — chiar și de știa
sunt — pot ceti din prisos; e localul, unde
tinerețea, vitorii conducători ai destinelor
noastre, convine, se întărește mutual în cre-
dințe și aspirații și și formează un ideal com-
mun. De aceea spriginită trebuie astă socie-
tate, unversitar român n'ar trebui să pre-
gete a se înscrie aici, unde se cultivă cu
dragoste și residează cultura românească.
Durere, sunt și de aceia, cari nu se înscriu.
În anul acesta, ce e drept, au fost mai
mulți înscriși, grație zelului, ce a dezvoltat
comitetul dorn de laudă, ce acum încă con-
duce societatea. De aici urmează, că cu
mare precauțiune trebuie aleși conducători-
rii — asta o spun fiind-că nu peste mult
se vor schimba conducătorii, la foarte apro-
piata ședință de constituire, d'spre care la
vreme vă vom raporta. — Trebuie să ob-
serv, că atât tinerețea unversitară, care e
pe panta cosmopolitismului cât și publicul
român, în sirurile cărui pare c'a scăzut in-
teresele pentru această societate, după cum
și colonia română, care s'a arătat foarte in-
dolentă față de o așa frumoasă instituțiune
— cu câte va fericite excepții — nu înțe-
leg destul de clar rostul și sublima me-
nirea a societății „Petru Maior”, care trebuie
sprijinită din toată inima, căci așa cer in-
teresele mari ale neamului nostru. —

Serată Joi, în 26 Septembrie din oca-
zia aniversării... N. Iorga s'a aranjat în onoarea d-lui o cină,
respective o serată festivă.

Ziar nou. Duminecă a apărut aici în
capitală un nou ziar: „Poporul român”.

Pentru popor e destinat, scris în limbă
poporală și prin estințata lui (un număr
costă 1 crucer) e destinat a fi lăsat în cer-
curi largi.

E/za.

E. S. Episcopul Pavel.

Sub titlul de mai sus „Unirea”
scrie un articol, care începe astfel:

Opiniunea publică din Provincia noastră
mitropolitană a fost surprinsă mai zilele
trecute, cu o veste, care, deși n'a aflat
crezământ nici măcar la cei ce mai întâiu
au pus-o în circulație pe cale ziaristică, a
produs totuși pretutindenea nu puțină sensa-
ție. Vestea era, că s'ar fi pus la cale de-
numirea Illustratului Sale Domnului Dr. Au-
gustin Lauran de episcop coadjutor, și încă
cu dreptul de succesiune, al Excelenței Sale
Episcopului Pavel de Oradea-mare. „Unirea”
încă s'a făcut ecoul acestei vesti, intru cât
se tracta, fie și numai sub formă de sen-
sație, de o costuine de foarte mar impor-
tanță pentru Biserica noastră.

Acum însă, pe baza informațiilor,
ce ni le am câștigat dela loc competent și
absolut sigur, suntem în plăcuta poziție de
a da cea mai desăvârșită desmințire aceste
faimă, și de a declara cu toată pozitivitatea,
că ea este lipsită de ori-ce fundament, și
că n'a putut fi născocită fără numai de o
fantasie inferbântată, spre a ne reținea
dela o altă cvalificare mult mai potrivită.

Noutăți

ARAD, 30 Septembrie n. 1901.

**Avis! Rugăm pe d-nii abo-
nenți să grăbească cu reînnoirea a-
bonamentului pe al IV-lea quartal
a. o., pentru a nu se împedea regu-
lata expedare a foii, ear pe cei
rămăși în restanță cu abonamentul,
să reguleze solvirea fără amâ-
nare, altom suntem nevoiți a
le sista expedarea foii.**

Adm. „Trib. Pop.”

La ședința consistorială plenară de
eri, ținută în Arad, a luat parte și dl advo-
cat Emanuil Ungurianu din Timișoara. În-
tre alte chestii ce s'au dezbătut și asupra
cărora s'a decis, este și cererea archiman-
dritului Hamsea, care ar dori și pensie de
profesor și leafă ca demnitar în aceeași
diecesă.

Eliberați. Azi se prezintă la rapor-
tul de eliberare voluntarii cari au reușit
la examenul de ofițeri în regimentul local.
Dintre 51 tineri, 2 Unguri repetează, 2 se
eliberează ca infanteriști ear ceilalți au
reușit. Românii au reușit toți. Au fost ur-
mătorii: Nerva Oncu, Eugen Simionca, Ro-
mul Barba, V. Crucean, I. Marcu, Alexiu
Bojoc și Cornel Lazar. Bravo lor!

Numire. D șora Maria Cristea, care
de câțiva ani deja a funcționat spre mul-
țumirea tuturor cu învățătoare în Brad, a
fost numită învățătoare în comuna Gara-
baza, la școala susținută de societatea „12
Apstoli”.

Prima engleză ca cusătoreasă. De-
functia împărătească Frederic, după cum spun
ziarele germane, cosea în persoană hainele
copiilor ei, ba lucra chiar și dantelele pentru
acestea. În Anglia lucrarea propriilor toalete
e ocupațiunea principală a femeilor. Re-
gina Alexandra a Angliei și fiicele ei poartă
adese-cri haine pe cari le a cusut chiar ea.
Fete tinere, din familii bogate, nu-și petrec
timpul cu studiul științei. Numai acele
cari au talent sau iau o carieră se dedică
studului și artelor. Fiind înzestrate dela
natură cu un simț practic, ele se ocupă cu
cusutul. Numai o mică parte din ele se
chinuște cu executarea de lucrări de mână
artistice. Fiecare fată în vârstă de
17 ani știe să-și facă o bluză și cele mai
multe din ele exercitează croitoria după
toate regulile artei. Femeile engleze par
a avea un talent pronunțat pentru croitoria
practică. Nicăieri nu se vorbește atât de
modă și de pălării ca în Londra. Femeia
engleză se împodobește luxos. De oare-ce
croitoresele de profesiune cer ca plată un
preț foarte mare, damele se ajută sin-
gure. În prăvălii se ved multe femei
elegante cari câmpără stoffe, dantele, etc.
cari sub mâinile lor primesc forma unor
costume încântătoare. În foarte multe fa-
mili s'a aranjat pentru femei o cameră
mare pentru croitorie. Crezi că ai intrat
într'un atelier. Aici se află mașini de cusut,
ba chiar și o mașină de croit. Fetele din
familii bogate își comandă la croitorese
numai toaletele de serate, baluri, etc.

Răsunare groaznică. Din Brestovaț
se scrie că zilele acestea s'a găsit acolo,
într-o vii, cadavrul lui George Stephan, mu-
tilat oribil. Capul era tăiat și pielea jupu-
ită de pe trup. Se crede că crima a fost
comisă de tinerul Richter, care deși, numai
acum a scăpat dela miliție, a dispărut din
comună. El s'ar fi răsunat în chipul acesta,
pentru-că înainte cu câteva luni Stephan ar
fi omorât pe bătănușul Richter; cum nu s'a
putut însă dovedi acest omor, Stephan fusese

pus în libertate. Toți în sat ziceau însă
că el este ucigașul și tinerul Richter a jurat
că va jupui pe ucigașul tatălui său.

Monumentul pentru cel dintăiu care
s'a urcat pe vârful muntelui Mont blanc.
În ultimii ani urcarea pe muntele Mont-
blanc din Elveția, cel mai înalt din Europa,
a costat multe victime. Urcarea pe acest
înalt munte se face dela Chamonix peste
ospătăria din Grand Mulets (3050 metri),
o stâncă în ghețarul Bosson. Prima urcare
a g'gautului Mont-blanc a fost făcută în
anul 1787 de către Benedict de Saussure
și călăzuza sa Jacques Balmat. Saussure
s'a născut la 17 Februarie 1740 în Geneva
și la vârsta de 22 ani era profesor de
filosofie. Mai târziu luă parte la noua le-
gislăție a patriei și deveni membru al con-
siliului de două sute. Recunoscute sunt
meritele sale pe terenul geologiei, fizicii,
geografiei și a științelor înrudite. Acum
cât-va timp s'a ridicat la poalele muntelui
Mont-blanc un monument, care reprezintă
pe Benedict de Saussure alături de credin-
cioasa sa călăză, care plină de bucurie
arată spre piscul cel mai apropiat.

Scrisoare de recunoștință. Stimate
domnule Müller, am întrebunțat eminenta
D-voastră oruce după electro-magnetică R.
B. Nr. 86967 la durerile reumatice ale
soției mele, și m'am convins că i-a dispărut
inflamațiunile din brațe ear durerile i-a
trecut cu desăvârșire. Te rog deci a primi
mulțumirile din partea mea și a soției
mele, și a mi trimite un aparat mare cu
6 coroane. Semnez cu distincă stimă Johau
Hustik în Szarvaspatak.

După-ce s'a dovedit de miț de ori
că crucea după electro magnetică R. B.
Nr. 86967 este cel mai bun mijloc contra
g'gcutului (Podagră) reumel, astma, vâje-
niului de urechi și influenței peste tot; se
recomanda cu căiuura.

Raportul general pentru țeară și stră-
inătate e la domnul Albert Müller în Buda-
pesta V., Strada Vadász Nr. 42/K.

ULTIME ȘTIRI.

Războiul sud-african.

Capstadt 30 Septembrie. La o scrisoare
alui Schaak Burger, care își exprimă dorința
ca războiul să se termine cât mai curind,
Kitchener răspunde că și englezii doresc
aceasta, însă Barii sunt vinovați pentru în-
tunderea războiului. Marea Britanie, zice
Kitchener, după anectarea republicelor, nu
poate rumpe credința față cu acei loaitori
cari au dovedit loialitate față cu noua stă-
pânire.

Londra 30 Septembrie. „Daily
Mayl” continuă a susține comunica-
tul său despre demisionarea lui Kit-
chener, aducând astăzi știrea că în
ultimul consiliu de ministri regele a
luat poziție hotărâtă în afacere. Regele
s'a informat cu de-amănuntul asupra
planurilor ministrului de război.

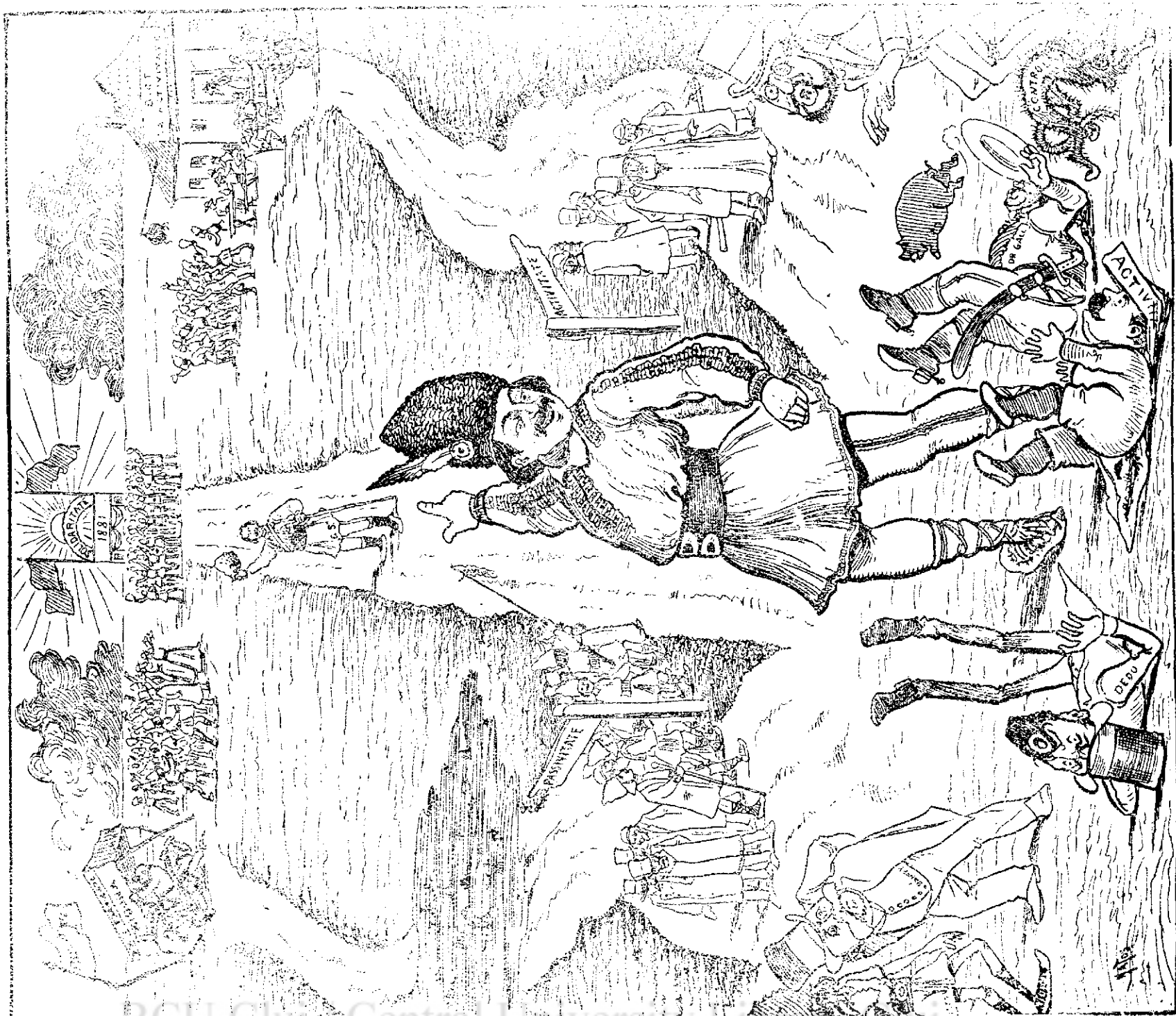
BIBLIOGRAFIE

Supplex Libellus Valachorum. Ce-
rerea prezentată împăratului Leopold II.
de episcopii Ioan Bob și Gerasim Adamovic,
în numele întreg poporului român din
Transilvania, în anul 1791. Text original
și traducere, făcută de Dr. Elie Dăianu,
„Tipografia” societate pe acți, 1901. Se
vinde cu prețul de 1 coroană.

Călătoriile în Rusia ale precului bă-
nățean Mihail Popovici (1770—1) publicate
de N. Iorga, în editura „Tribunei Poporu-
lui”, se vinde cu prețul de 40 bani.

Editor. Aurel Popovici Barcianu.
Red. respons. Ioan Russu Șirianu.

Cetiți „Gura Satului“!

Alonament pentru un an 6 cor.; pentru jum. an 3 cor.

Banca generală de asigurare mutuală. „TRANSILVANIA“

428 49—

ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Oltănad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etajul II) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Băile dr. P. Opre (foste „Katalin“.)

Piața Tököly, colț cu strada Lazar Vilmos.

Pentru domni și dame.

Modern aranjate: băi de aburi, basinuri mari cu apă caldă și rece, — băi de vana. Dușuri excelente.

Pentru bolnavi îngrijire și tratament nou, după cele mai noi cuceriri ale științei.

Prețuri moderate.

508 13—

Novitățile noastre de toamnă și iarna

au sosit. Prin aceasta cu toată stima atragem asupra lor atențiunea onoratului public. Prăvălia noastră, veche de șasezeci de ani, permanent a fost condusă de principiul, de-a servi pe On. cumpărători todeauna în chipul cel mai solid.

In bogat asortiment avem tot felul de materie pentru haine de dame și bune barchete de spălat; șifon, pânză și garnituri de masă, cari toate **se vând cu prețul strict de fabrică.** Covoare, perdele, plapome și în mare asortiment mai ales rufe pentru dame, precum: ilet (câmeși pentru dame), pantaloni pentru dame, fuste de desupt și corsete de cele mai solide calități.

Cu această ocaziune aducem totodată și la cunoștința domnilor preoți, că pentru sezonul de toamnă ni-au sosit în admirabil asortiment **materii pentru reverenzi**, și e aproape fără părechie spriginul general și recunoștința mare, de care ne bucurăm din partea mușterilor noștri. Materiile noastre pentru reverenzi sunt de cea mai bună calitate și—o garantăm aceasta — de culoare trainică.

Asortimentul nostru asemenea cu mult e mai bogat decât ori-și unde, având în magazin materii și țesături fine și permanent de multe feluri care de care mai frumoase.

Pregătim deplin întregi rînduri de reverenzi.

Cerend valorosul sprigin al On. public, suntem

Cu toată stima:

H. ROSENBLÜH și SOȚUL
(ARAD, Piața-Libertății.)

George Iancovici,
conducător de prăvălie.

628 8-21